Baş muharriri: Esat Adil Müstecabi

Yıl : 1 10 KURUŞ Sayı : 12

Mektup ve telg adresi: Posta kutusu 519 İstanbul

İdare: Cağaloğlu Çukur Han No: 4

18 Temmuz Perşembe 1946

GERÇEK

(Emeğe Hak, Emekçiye Hürriyet)

HALK DAVASI GÜDER, SİYASİ SABAH GAZETESİ

"Milletin rızasile tayin olunmıyan iktidar mevkiinin hiç bir kıymeti yoktur.,,

İsmet İnönü dün söylediği seçim nutkunda, "Cumhurbaşkanının memleket idaresinde yüksek menfaat ve muvazene icap ettirdiği zaman, kullanabileceği hiç bir kudreti yoktur,, dedi

"Bu sözlerimle, benden kurtulmak istiyen vatandaşlarıma açık yolu gösteriyorum.,,

Demokrasi düşmanlığından bir örnek :

Kütahya nutku!

Emekçi halk kitlesinin sınıf dâvasını tahkir ve tezyif eden Recep Peker yine o kitlenin önünde el açık rey istemekten nasıl oldu da hicap duymadı ?

ESAT ADİL

C. H. P. sinin eski genel sekreteri Recep Peker seçim dairesi olan Kütahyada uzun, ateşli bir nutuk vermiş. Bu nutku Ulus gazetesinde okuduk.

Faşizmin ve onun metotlarının Türkiyede ilk tatbikatçılarından olan bu totaliter politikacının nutkunda dikkati çeken taraf milleti aldatmak ve korkutmak için baş vurduğu propaganda oyunlarıdır. Bu oyunlar, oynana oynana artık o derece pespayeleşmiştir ki, Receb Peker gibi kaşarlanmış bir politikacının bu adi hilelere baş vurması kendisinin ve partisinin nasıl bir çıkmaza girmiş olduğunu tamamile açıklamaktadır.

Bu eski genel sekreter muhalefet partilerinin teşekkülü, ne ancak bir kontrol cihazı meydana getirmek arzusile müsade edilmiş olduğunu hatırlatıyor.

Yani, Recep Pekere göre, muhalif partilerin rolü, C. H. P. nin hükümranlığına bir son vermek değil, sadece mecliste bulunduracakları beş on millet vekili ile mutlak iktidar partisi olan C. H. P. nin karşısında, sızlanmaktır. Bu aciz sızlanış Receb Pekere göre kontrol cihazının işleyişi demektir.

Bu bir avuç demokrasiyi lütfettiğinden dolayı Receb Pekere, Türk milleti ne kadar minnettar olsa azdır.

Padişah fermanlarındaki azamet ve üslûb haşmetini bile hiçe indiren bu nutuk da, Kütahya millet vekilliğini batapo tasarrufu altında bulundurduğunu zan eden Peker, Küstah ve mütecaviz metodile mutad demagojilerini asla ihmal etmemiştir.

Seçim propagandasına bizi de alet etmek isteyen Peker nutkunun bir yerinde aynen şöyle konuşuyor:

«... İşte görüşler yerine Gün adile bir komünist dergisi çıkıyor, Tan yerine Gerçek adlı gündelik bir kızıl gazete seçim gürültülerinin havası içinde beslenerek ve kendi ölçüsüne göre sözüm ona hakiki demokrasinin davacısı hüviyetini takınarak sınıf kavgası edebiyatının zehirlerini saçıyor. Bunlar aşırı partizanlık hareketlerinin milli bünyeye vereceği zafı kendi başarılarının vasıtası olarak kullanıyorlar.»

Biraz aşağıda ise milleti korkutmaya çalışan Peker her totaliter ve müstebit rejim adamının başvurduğu hileye, yani milli birlik ve harici tehlike blöflerine el atıyor.

İtalyan faşizminin ve Alman nazijminin uzun yıllar fahri Türkiye mümessilliğini etmiş ve C. H. P. sinin prensiplerini, totaliter bir jihniyet içinde anlamış ve tatbik etmiş olan bu eski genel sekreter, şüphesiz ki, gerçek demokrasinin en büyük düşmanlarındandır.

Onun sınıf kavgası edebiyatı dediği şey, varını yoğunu Pekerler saltanatı uğruna harcayan ve Kütahya dağlarına saldırıp yiyecek ot arayan yoksul Türk köylüsünün hürriyet ve refah hakkıdır. (1)

Faşizmin o haşmetli fahri mümessilinin sınıf kavgası zehirleri dediği zehir, Receb Peker zümresinin refah, saadetinin temini uğrunda yüzbinlerce yer altı ve yer üstü sermayedar kölesinin zehirlenen hayatı ve bu hayat faciasının sona ermesi yolunda girişilen meşru ve namuslu mücadeledir.

Bugünkü maddi refah ve siyasi varlığın kimlere borçlu olduğunu düşünemiyecek hale gelmiş olan sayın eski genel sekreter, sınıf dâvasını yani, altı milyon toprak ırgadini ve bir milyon sermaye kölesinin kurtuluş hakkını tanımıyor ve onları tahkir ediyor.

Şahsi saadetinin ve C. H. P. hükümranlığının devamı için el açıp rey dilenirken bile alın terile ve namusile geçinen emekçi halk kitlelerini tezyif ve tahkir etmekten kendini alamıyan Peker, şunu eyi bilmelidir ki Günü ve Gerçeği çıkaranlar demokrasi uğruna, insan emeğine ve insan haysiyetinin kurtuluşu uğruna atıldıkları müca.

(Devamı 4 üncüde)

Kadın ve erkek vatandaşlarım!

Bana ve başkanlık ettiğim şerefli partiye oy vermenizi istemek için kendimde cesaret buluyorum. Bize oy veri seniz, memleketin iç ve dış politikasında doğru yolları bulabileceğimize ve memleketin ilerlemesinde ve yükselmesinde sizi memnun edecek başarılar elde edeceğimize güveniyoruz. Karar sizindir.

"Açık bir surette bellidir ki dâva, doğrudan doğruya benim devlet başında kalıp kalmamaklığım meselesidir,,

Birkaç küne kadar milletvekillerini seçmek, aziz vatanımızı idare edecekleri tayin etmek için kesin kararınızı vereceksiniz. Türlü tenkidlerin ortaya döküldüğü bu zamanda, hoşa gitmiyecek olayların üstüne kendimi çıkararak, sevinç duygulariyle seçimi bekliyorum.

Vatandaşlar!

Şimdi, şahsıma ve Başkanı olduğum Cumhuriyet Halk Partisine karşı olan tenkidleri tahlil etmek isterim.

Görüyorum ki, bana karşı ileri sürülen başlıca kusur, Cumhurbaşkanı iken Parti Başkanlığını muhafaza etmemdir. Ben bu meseleyi, Parti Kurultayında apaçık inceledim. Bu bir anayasa meselesidir.

Bizim anayasamız, Devlette bütün kudretleri Büyük Meclis te toplamıştır. Devlet başı olan Cumhurbaşkanının, memleket idaresinde yüksek menfaat ve muvazene icabettirdiği zaman kullanabileceği hiç bir kudreti yoktur. Yalnız, Cumhurbaşkanı tabiatiyle çokluk partisinin lideri olacağı tasavvur edildiği için bu sıfatla mânevi nüfuzu, muvazene ve ahengi muhafaza edebileceği düşünülmüştür. Cumhurbaşkanının Parti Başkanı olmasına kanunca bir mâni yoktur. Cumhurbaşkanının sorumsuzluğu, onun Meclis çalışmalarında vazifesini yapması için kayıtsız olması demek değildir. Bir partinin memleket içinde sorumlu hareketleri olursa, kanun karşısında buna cevap verecek adamlar da vardır. Nihayet, Cumhurbaşkanı, sorumsuz vaziyetini kötüye kullanmak isterse, bunun hesabını soracak Meclis hazırdır.

Hülâsa, bizim anayasamıza göre, devlet başının bir vazife ifa edebilmesi, onun Mecliste bir çokluğ dayanmasına bağlıdır ve böyle olunca, partisiyle seçime gittiği vakit onu kazanmağa çalışması, her vatandaş gibi onun da tabii haklarındandır.

Bütün bu mülâhzalarla beraber bir adamın Cumhurbaşkanı olunca siyasi partilerle ilgisini kesmesi müdafaa olunabilir bir tezdir. Bu tezi tutmak için onun icabı olan tedbirleri beraber düşünmek lâzımdır. Cumhurbaşkanı, millet vekillerinden ayrı ve başka bir seçimle gelmeli Hükûmete ve Büyük Meclise karşı tayin edilmiş bazı selâhiyetleri olmalıdır. Benim, Parti Başkanı kalmamaklığımı istiyenler, eğer böyle bir anayasa dâvası ortaya atmış olsalar, hukukça anlaşılır bir tez tutmuş olurlar.

Bir partinin liderini değil, içinden birini veya bir partinin ya doğrudan doğruya benim yardımiyle seçilen müstakil şekilde bir millet vekilini Cumhurbaşkanlığına getirmek, devlet başını Büyük Meclis karşısında ettiği yeminden başka bir tesire bağlamak demektir. Türkiye'de devlet başını, kanuni veya mânevi hiçbir nüfuzu olmaksızın bir siyasi partinin tesiri altında bulunduran tertip, çok mahzurlu neticeler verir. Zaman bunu gösterecektir. Açık bir surette bellidir ki, dâ. Devlet başında kalıp kalmamaklığım meselesidir. Böyle bir meseleyi seçim zamanında vatandaşlarımın apaçık konuşmaları, tabii haklarıdır. Her seçim devrinde vatandaşlar oylarını verirken Cumhurbaşkanlığına kimi getireceklerini de düşünmeğe mecburdurlar. Onun için seçimde benim şahsım üzerindeki konuşmalardan kırılmak veya örslenmek hiç hatırıma gelmiyor. Karşımda bulunanlara yakıştıramadığım hem beni ister görünmek hem başkanı olduğum Partinin kazanmamasını istemektir. Partim seçimi kaybettiği vakit ve yahut Partim çokluğu kazanıp da ben milletvekili seçilmediğim zaman Cumhurbaşkanlığından çekilmemin tabiî bir şey olduğunu bütün vatandaşlarımın bilmesi lâzımdır. Bu sözlerimle benden kurtulmak istiyen vatandaşlarıma açık yolu göstermiş oluyorum. Birçok yerlerde yapılan propagandalar gibi «İnönü başımızda kalacak ve Halk Partisi çekilecek!» telkinlerinin aldatıcı şekli meydandadır.

Cumhuriyet Halk Partisine karşı yapılan tenkitler onun hükûmetlerinin programlarına ve başarılarına karşı yönelmektedir. Köylerde yapılan ilkokulların vatandaşlara verdiği zahmet ve yükler, seçim propagandasının bir konusu olduğunu işitiyorum.

Toprak Kanunu, bugün bize karşı olan muhalefetin başlıca sebeplerindendir.

Eskişehir'de bir yerli köy bilirim ki, ne vakit kurulduğunu köy içinde bilen yoktur ve bütün köy bir çiftlik sahibinin mülküdür. Yine Eskişehir'de bir muhacir köyü bilirim ki, kurulali yetmiş sene olmuş ve bugüne kadar bir dönüm toprakları yoktur. Bu misalleri, birçok illerimezde sayabilirim.

Okul, toprak orman işleri bizlere husus hiçbir menfaat vermiyen aksine bize karşı siyasi propaganda için zengin ve verimli olan o konulardır ki, Partimiz bunları program olarak yalnız Türk milletinin büyük menfaatleri ve sağlam geleceği için göze almaktadır. Vatandaşlarım bu işlerin esasındaki ehemmiyeti ve iyi niyeti düşünürlerse, her biri uzun senelerin emeği olan dâvaları yarıda bırakmak vebalini üzerlerine alamazlar.

Hayat pahalılığı da, Cumhuriyet Halk Partisi Hükûmetlerine karşı başlıca tarizlerdendir. İçinde bulunduğumuz ekonomik durumun temel sebebi, İkinci Cihan Harbi ve daimî seferberliktir. Teferrüata ait tartışmalar ne kadar dallandırılsa, harbin başlıca tesiri gözden düşürülemez. Herkes, aldığı malın fiyat yüksekliğinden ve sattığı malın fiyat düşüklü.

(Devamı 4 üncüde)

Çelebi böylemidir sizde siyaset dediğin?

İBRET TAŞ[I]

Kahverengi bir muharrir

Son günlerde akşamları çık[an] atılgan havasiyle, memlekette mıya başlıyan bir demokrat gazete, arasıra cesur yazarı, bugün hüküm süren faşist dik[ta]torya yıkmak savaşına atıl[mış]. Kendine düşen vazifeyi yapmıya çabalıyor.

Her hürriyet savaşçısı [bu]gün dostumuzdu ve [o]nun haklı sözlerini desteklemek borcumuzdur. Bu gazeteyi de dikkatle okuyoruz. Yalçın so[...]yundan, beyni ihtiyarlıktan zi[...]yade hırstan sulanmış zevzekle[...]re verdiği cevapları kısmen ye[...]rinde buluyoruz. Memleketin ideare makinesindeki bozukluk ları insafçasına eşelemesini takdir ediyoruz. Ama bu gazetenin bir köşesine, her söylediği zırvayı «iki kere ikinin dört etmesi» kabilinden bir hakikat sayan kara ruhlu bir küstahın bu gazetede nasıl yer bulduğuna şaşıyoruz.

Aynen C. H. P. yardakçıları gibi, Türkiyede ilâç için dahi tek faşist bulunmadığını iddia eden, (cihan bilir ki bu, bizim azgın faşistlerimizin son maskelerinden biridir.) iktidar partisi için: «Yirmi yıldan fazla bir zamandır başımızı geriye çevirmeden yürüdük, yürüyoruz; irtica değil inkılâp yolundayız» gibi kasideler düzen ve hakikatte inkılâpçı fikirlere karşı aynen Yalçının çürümüş metodları ve paslı mızrağiyle savaş açmıya yeltenen bu cüce Donkişot o gazeteye nasıl sokulabildi? İleri bir vatan ve millet dâvası için ortaya atılan ve hürriyet uğrunda döğüşen bu gazete, Yalçın'a gereken cevabın verildiği bir nüshada, iki kere ikinin kaç ettiğini şaşırmış bir muhasip 'dölüsün, fıkrasını «Kızıl faşistler» gibi Yalçın lügatinden aşırma bir tâbirle bitirdiğinin nasıl farkına varmıyor?

Bu kahve rengi muharrir, okuyucuların gözünü karartamaz, ancak o gazetenin ve güttüğü dâvanın rengini bulandırır.

A. METİN

Patron işçi ihtilâfı seçimden sonraya kaldı

Çalışma Bakanlığı, işçilerle patronlar arasında çıkan prim ihtilâfı meselesini halletmeği seçim ertesine bırakmıştır. Çalışma Bakanı, seçim ertesi şehrimize gelecek, gerek bu prim meselesi ve gerek işçi sigortası ve iş yerlerindeki hıfzıssıhha meselelerinin halline çalışacaktır.

Sayın Yurttaşlarım,

İstanbul Millet vekilliği için, müstakil olarak adaylığımı koyuyorum.

1517 senesinde Adanada doğdum. Senelerce resmî ve hususi ilk ve orta okullarla liselerde öğretmenlik yaptım. Bir müddet İstanbul üniversitesi Fen Fakültesi Dekan Kâtipliğinde bulundum. Beş altı sene de İstanbulda, muhtelif gazetelerde gazeteci olarak çalıştım. Halen İstanbul Barosu Avukatlarındanım; Düşüncelerim ve yapılmasını istediklerim şunlardır:

Her şey halktadır ve her şey halkındır. Halka; ve bilhassa halkın fakir tabakası olan köylü ve işçi sınıfına sağlık, iş, hürriyet ve adâlet temin edilmelidir. Doğanlar yaşatılmalı, hastalıklar önlenmelidir. Açlık ve sefalet olmamalı, işsizlik ve hazır yiyicilikten iktisadî ve içtimaî bünye ve ahlak bozulmamalıdır. Türkiye işin, hürriyetin, sağlığın ve içtima adâletin cenneti olmalıdır.

Bütün milletleri kucaklıyan bir güven ve iş birliği yolile insanlık şerefini yükseltici bir medeniyete geçilebilir ve barış kurulabilir. Halkın ve bilhassa yoksul işçi ve köylü halkın haklarını müdafaa etmek ve ıztıraplarını azaltmak için onların ihtiyaçlarından, temiz düşüncelerinden ve yüksek vicdanlarından kuvvet ve ilham alarak, icabederse hayatımı da feda etmek suretile çalışacağım.

AVUKAT

İhsan Altay KÜRHUN

İşçinin kuvveti

İmparatorluğun "Süleymaniye,, gibi şaheserlerinden, bu günün baraj ve santralına kadar her şeyde işçinin emek ve alınteri vardır

Aziz Ziya

Asfalt yolları ve muazzam beton binalarle istismarcı sınıfın «Biz kurduk» diye öğündükleri Ankara şehri hakikatte işçi kolunun gücile yaratılmış bir eserdir.

Henüz gün ağarırken ancak gölgelerin farkedildiği yarı aydınlıklardan süzülerek toprağın dışındaki gecelerden yer altı gecelerine giren maden işçilerinin milyonlarca ton kara elmaslarıledir ki görünen madde ve dünya harekete geliyor.

İşçi Zonguldak, Türk vatanının terliyen alnıdır. Hudutlardan hudutlara yol hayalleri gibi serilen ve üzerinden bütün bir vatanın geçtiği demiryolları, dağları deviren efsane kahramanları gibi işçi kuvvetile döşenmiştir.

İmparatorluğun «Süleymaniye» gibi şaheserlerinden Saray, Kervansaray ve köprülerinden bugünün baraj, santral ve Karabükdeki yüksek ocaklarına kadar herşeyde onun emek ve iş tesiri.

İşçinin kol kuvvetiledir ki fabrikalar canlı bir şehir gibi yaşar ve tezgâhlardan çıkan gemiler su üzerinde insanlar taşır. Uzak göllerden borularla dudaklarımıza gelen suda, üzerimizdeki kumaşta, elimizdeki ekmekte hep onun alın teri, her harekette ve yaratılan şeyde işçinin kuvveti, işçinin yaratıcılığı.

İşte bu yaratıcı kuvvetin istiklâlini kendi eline alarak siyasi hayata çıktığı takdirde ne büyük yenilmez bir kudret olduğu endişesiledir ki; totaliter rejim yıllardır sınıf olarak varlığına düşman kesilmiş, hattâ işçi isminin yüksek sesle haykırılmasına müsaade etmemiştir. Fakat bugün, bütün dünyada asıl büyük yuvalarının yıkılışından sonra demokratik değişikliklerin dalgaları Türk totaliter rejiminin sahillerine de çarpmağa başlamıştır.

İşçi sınıfı!

Sizin kuvbetine hiçbir irticâ dayanamaz, bütün yer yüzü ileri demokrasilerinin harcı seci senin cinsinden olan insanları kaile yoğurulmuştur. Saflarını sıklaştırır kuvvetini topll. Bir dakika kaybedecek vaktin yoktur. İşçi birliğini, meslek teşkilâtını, sendikalarını kurmak için süratle çalış ve kendi yapıcılık kudretine inan. Faşizm; demokratlık maskesi altındaki çeşidile beraber seçimlerden sonra sana karşı yeni şartlara uydurulmuş bir şiddet ve tedhiş hareketine geçecektir.

İşçi sınıfı!

Hareketini topla, birliğini kur!

Kuvvetin, kahramanlığın ve vatanperverliğin sana karşı yapılacak her kahpeliği önliyecektir.

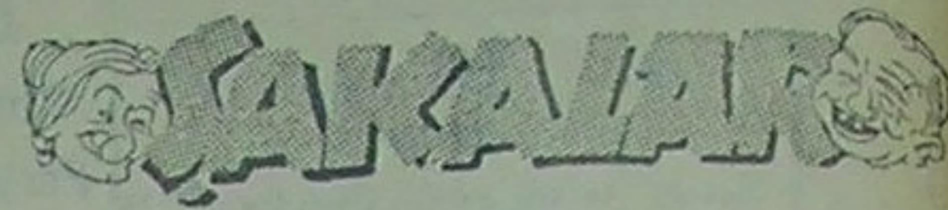
Yeni Neşriyat :

SIĞINAK

Genç realist hikâyecilerimizden Samim Kocagöz'ün «Sığınak» adlı hikâye kitabı gayet mükemmel bir baskı ile çıkmıştır. Uzun yıllardan beri muhtelif dergi ve gazeteler de hikâyelerini okuduğumuz Samim Kocagöz'ün memleket edebiyatına daha ileri ve değerli eserler vermesini temenni ederken okuyucularımıza «Sığınak»ı tavsiye ederiz.

Çorap ithalini menediyor

Çorap fabrikatörleri, son zamanlarda ithal edilen ve gayet ucuz satılan Amerikan çoraplarının ithalini şiddetle protesto ederek ve bunun memleket sanayiinde kötü neticeler doğuracağını Ticaret Bakanlığı nezdinde şikâyet etmişlerdi. Haber aldığımıza göre Ticaret Bakanlığı çorap ithaline mani olacak bir karar ittihaz etmiştir.

Al kunduralarını ver hürriyetimi

Aziz NESİN

Hikâye bilinir amma, tekrarında fayda vardır. İşinden gücünden koğulmuş bir ecir, perişan halile, yalınayak, başı kabak, kılıksız kıyafetsiz bir kış günü sokaklarda dolaşır, rızkını ararmış. Hayırsever bir Müslüman görmüş. Karlara basan çıplak ayakları tir tir titriyen açık vücudu içine dokunmuş, kıldan ince kılıçtan keskin, Sırat köprüsünden dört nala koşup Cennete varabilmek için bir sevap işleyim demiş, işsiz güçsüz adamı yanına çağırmış ve ona bir çift kundura alıp hediye etmiş. İktisadî hürriyetsizliğin bu zavallıya verdiği kılıksız hürriyetle, ayakları ve vücudu da ahlâkî kayıtlardan çzadeliği ve başıboş hürriyeti itiyat etmiş olduğundan, alışık olmıyan yerde don durmadığı gibi, adamın ayaklarına da kunduralar bir acaip gelmeğe ve pat küt taşlara vurmağa, çamurlara basmağa başlamış.

Her taşa bastıkça, her çamura girdikçe: yanında gururla giden iyiliksever adam ihtar edermiş:

— Çamura basma!..

— Doğru yürü..

— Taşa vurdun dikat et...

Adam ne kadar dikkat etse yine bir yere çarpar ve yanındaki yine azarlarmış:

— Önüne baksan a...

— Kunduraları şimdi aldım, dikkat et..

— Onlara para verdim, bedava değil...

Zavallı ecir bakmış olacak gibi değil. Çıplak ayakla gezmeği, böyle her adımında minnet hissetmeğe tercih etmiş kunduraları ayağından çıkardığı gibi, hayır sahibinin suratına fırlatmış..

C. H. P. nin son günlerde yaptığı propagandaları görünce bu hikâyeyi hatırladım.

— Yurttaş, seni C. H. P. kurtardı, reyini ona ver.

— Milli istiklâlini sana temin eden Halk Partisidir, dikkat et.

— Sana şapka giydirdik, daha ne istiyorsun?

—Yeni harfelri sana parti kazandırdı, reyini ona göre kullan...

Ve falan falan da falan.

Sanki bu millet vahşi ormanlardan inme iptidai bir kavimdi ve sanki C. H. P. gökten zenbille memlekete geldi. Bizi adam etti, şimdi de başımıza kakıyor:

— Dikkat et, kunduralarını ben aldım. Çamura basma.

Dünyada bundan kötü, bundan menfi, bundan daha maksadı tersine giden propaganda görülmüş değildir.

— Al kunduralarını birader, ver hürriyetimi...

BİR FASULYEYE BİR REY!

Şimdiye kadar cüce adamların mikroskopik ve günlük ihtiyaç kaygularile, soğuk bir kilise havası yaratan Halkevlerinin kapısında birer karatahta bulunur ve bu karatahtaya tebeşirle, meselâ profesör Fıstıkoğlunun «Guguk» mevzulu konferansı, yahut doçent A. tarmanın «Aç susuz yaşamak için ahlâk lâzımdır» konulu konuşması ilân edilirdi. Yani leyleğin ömrü laklakla geçerdi.

Gün ola harman ola derler, şimdi de gün oldu harman oldu. Halkevlerinin önündeki bu karatahtalar büyüdü, uzadı, genişledi ve artık laklakla ömür geçirmenin sandalyeye mal olacağını anlıyanlar, işi kuyruğundan değil, başından tutmağa başladılar. Başladılar ama, iş işten geçti, atı alan Üsküdara vardı.

Şimdi bu karatahtalara şöyle yazılıyor:

— Bugün halka mercimek veriyoruz.

— Bugün halka fasulye, nohut veriyoruz.

Bir nohutla bir rey almağı umanlar avucunu yalasın. Geçti Bulunun pazarı.

Bu sıcak günlerde nohutla, mercimekle, fasulye ile milleti kursağından yakalamağa uğraşanlar geç kalmış bulunuyorlar.

Ankara cinayeti davasında

Haşmet hayatım tehlikede, korkuyorum dedi

Reşit Mercan: "N Tandoğan ölmüştür. Söyliyeceklerimin artık hiç bir mânası kalmamıştır,, dedi

Ankara cinayeti dâvasına dün Boluda devam edilmiştir. Mehkemeden evvel Haşmetin avukatı savcı Zühtüye bir istida vererek şunları söylemiştir:

— Bolu Cezaevinde mevkuf bulunan tahsildar Ahmet bir haftadanberi Haşmete musallat olmuştur. İhtilâttan menedilmiş bulunan Haşmet Orbayı tenha yerlerde sıkıştırmak kararındadır. Binaenaleyh tahkikat yapılmasını ve hayatının korunmasını istiyorum.»

Savcı bu istidayı derhal muameleye koydu.

Celse açılınca ilk olarak Ankaradan gelen istinabe evrakının okunmasına başlandı ve müfettiş Cemil, Zat işleri müdürü Kati, Vali muavini Rauf, Emniyet müdürü Şinasi, Kalem Şefi Salâhaddin ve merhum vali Nevzad Tandoğanla Sebat Eczahanesi sahibi Muzafferin ifadeleri okundu. Bu okunuş bir saat sürdü. Şahidlerden Mehmed Gökgiridin Maraşta bulunduğu bildirilerek ifadesinin alınamadığı, oradaki adresinin işarı bildiriliyordu. Müteakiben Sebat eczahanesindeki reçete defterinde tedkikat yapan ehli vukuf Zühtünün raporu okundu. Bu raporda 12/2 1945 günlü reçetenin defterde kaydine ve hastanın ismine tesadüf olunmadığı bildiriliyor, yalnız maktul Dr. Neşet Nacinin isminin mevcut bulunduğu belirtiliyordu. Başkan Mustafa Pekiner önce Haşmete:

«— Bu talimatlara karşı bir diyeceğin var mı?» dedi.

Haşmet sakin ve lâkayddi. Şu cevabı verdi:

«— Salâhaddinin ifadesi itiraza müsaiddir. Çünkü bu şahid bize kendi görüşlerini, kanaatlerini ortaya atıyor. Sayın Vali Nevzad Tandoğan «Ben bir kız talebe için Heşmete şefarethaneye git demedim» diyor. Doğrudur belki ben yanlış anlamışımdır. Bu lâfı bana vali söylememiştir de belki başkası söylemiştir.»

Başkan şahidlerin ifadelerine karşı bir diyeceği olup olmadığını Reşid Mercandan da sordu. Reşid ayağa kalktı, sakin bir tavırla dedi ki:

— Firuzan hakkında ve diğer dinlenen şahidlerin ifadeleri hakkında bir diyeceğim yok. Emniyet memurlarının ifadelerine gelince bu hususta evvelce izahat vermiştim.

Başkan sordu:

— Emniyet memurları senin için cinayeti itiraf etti, katil Reşiddir diyorlar. Buna cevap vermen lâzımdır.

— Evet amma ben bunların cevabını vermiştim.

— Hangi hâdisede?

— Evvelce hiç bir şey söylemiş değildin.

— Söyliyecek hiç bir şey yok. Yalnız vali hakkında söyliyeceklerim var. Ancak bir ölünün arkasından ne söyliyebilirim? Bunlar bir hikâyeden ibaret kalacaktır. Kabili isbat olmıyacaktır.

Müteakiben celseye 5 dakika ara verildi ve saat 11,30 da açılan 2 nci celsede avukat Celâl Yardımcı söz alarak dedi ki:

— Dâva seyrini nihayete erdirmiş bulundurmaktadır. İstanbuldan gelecek ehli vukuf tedkikatının ve şahid Zekinin ifadesinde hâdiseye müessir olabileceğini hiç de tahmin etmediğim bir kadının ismini verek onun dinlenmesiden başka hiç bir muamele kalmamış bulunmaktadır. Bu dâva hepimizi çok yordu. Evvelki celselerde yüksek heyetinizin verdiği iki kararla şimdilik bir ay kaydi ihtirazî ile celbine lüzum görülmiyen ve bundan evvelki celsede isimleri geçen şahidlerin celblerinin ve sanıklarla muvacehelerinin artık sırası gelmiştir. Yüksek mahkeme bu hususta mutlak surette müsbet veya menfi bir karara vardıktan sonra artık yapılacak bir muamele kalmıyor kanaatindeyim.

Mahkeme heyeti kısa bir müzakereyi müteakib şu kararı tebliğ etti:

1 — Sanık Reşid hakkında dosyada bulunan ve Adlî Tabib Behçet Kamayın imzasını havi olan raporlarla kurşunlar hakkında talimata cevab gelmediğinden takibine.

2 — Fuat Cacülünün ve Zeki Tükelin bildirdiği şahidlerin İstanbulda ifadelerinin alınmaşma.

3 — Firuzan Büyüğün ifadesinin tedkiki için evrakın Boluya celbine.

4 — Salâhaddin, Lûtfi Aker, Kadri Emre ve Vehbi Çoruhun dahi celbleri ile Füruzanın ifadesi ile bunların telifi için Ankaa Asliye Ceza Mahkemesine talimat yazılmasına.

5 — Mehmed Gökbilirin

(Devamı 4 üncüde)

ŞİKÂYETLER DİLEKLER

Kırk yıllık işçi kırk parasız atılmış

Bir işçi bize gönderdiği bir mektupta, Maarif matbaasının kırk yıllık işçisini nasıl perişan bir halde sokağa attığını anlatıyor.

Babam Maarif Matbaası [...]trotipi atelyesi şefi idi. Tam 40 yıl bu müesseseye koca bir ö[m]rü[...] bu vücudun artık kur[...]şun döküm işlerinin tahribatı mesaisi vücudunu zehirlemiş ve tıb âlemi bu bücudun artık kurşun ve antimona tahammül edemiyeceğine ittifakla karar vermişti.

Artık çalışamaz bir hale gelen bu vücut ve bu vatandaş Halk Partisi üyesi olmasına rağmen 4 yavrusile kapı dışarı hasta bir halde atılmıştır. Baş vurmadık hiçbir makam yoktu. Müdür Nail Beye bizzat müteaddit müracaatlarda bulundum. Bir doktor bile göndermedi. Yokluk içinde hayata gözlerini yuman bir işçinin geride bıraktığı insanları ve elim sefaleti düşünün! Devlet idaresi altında bulunan bu matbaa bu gibi kimselere küçük bir yardım yapamaz mıdı?! Bu cihete temas ederek nazarı dikkati celbeylemenizi rica ederim.

Oğlu

Selâhattin Güntürkün

*

İstanbulda Aksaray Atatürk Bulvarı Yayapaşa, No. 114/1 de oturan okuyucumuz : Barış

Eskişehirden aldığımız mektup:

Eyy... Koca evliya Atatürkün sağ kolu, Tevfik Eyy... Türk istiklâlinin can damarı Rüştü, Eyy... yorulmasını bilmiyen, çağıranın sesine can atan Aras, Eyy... Türk milletinin birçok dertlerine devâ olan Mahir doktor, Eyy...

Türkiye Büyük Millet Meclisinde, hattâ vekâletlerin birisinde senin mevcudiyetin, bir delile bir propagandaya, bir listeye muhtaç değil, bilâkis millî ihtiyaçları icabınca zaruri ve mecburi olduğu halde sen nasıl oldu da, namzetliğinden vazgeçiyorsun?

Milli istiklâlin bidayetinden bugüne kadar, inanılmaz muvaffakiyetlerle başardığınız hidematınızı, küçük ve büyük hiçbir vatandaş inkâr etmemiş ve etmiyecektir.

Namzetliğinizi koymanız, milletin daimî refah ve saadeti ve insanlığın ebedî selâmet ve necati namına lazım olduğu kanaatindeyim.

GERÇEK

Nüshası 10 Kuruştur.

İmtiyaz Sahibi: Esat Adil Müstecabi

ABONE ŞARTLARI

	Türkiye	Hariç Memleketler
Senelik	2800	5400 Kr.
Altı aylık	1500	2900
Üç aylık	800	1600
Bir aylık	300	—

İlân Şartları :

Başlık maktu olarak	1000 Kr.
İkinci sayfa santimi	200
Üçüncü sayfa santimi	100
Dördüncü sayfa santimi	300

Gazetemize gönderilen yazı ve resimler neşredilsin veya edilmesin diyesinden mesuliyet kabul edilmez.

Basıldığı yer: STAD MATBAASI

Cağaloğlu, Türbedar Sokak No: 18

Umumî Neşriyatı İdare eden: Esat Adil Müstecabi

Okuduk, Düşündük ve...

Bir kurnazlık

Dünkü Akşamda Necmettin Sadak, Demokrat Parti lideri Celâl Bayarın İzmirde verdiği nutkunda:

İktidar partisinin yaptığı işleri tenkit ettiği halde, kendi partisi iktidara geçince bu işleri nasıl düzelteceğini söylemediğine işaret ederek şöyle yazıyor:

«İktidar parisini bu seçimler de devirmek için mücadeleye girişen ve hükûmetin bütün işlerini tenkid eden muhalefet lideri, seçimleri kazanıp iktidarı ele aldığı takdirde kendi partisinin neler yapacağını anlatmalı değil miydi? Halbuki Celâl Bayarın nutkunda, bu bozuk işleri nasıl düzelteceğine dair tek satır yoktur.»

Celâl Bayarı bu temkininden dolayı tebrik etmek lâzım. Halk Partisi gibi çok şeyler vâdedip hiçbir şey yapmamaktansa, hiçbir şey vâdetmeyip hiçbir şey yapmamağı daha faydalı buluyor. Burada Necmettin Sadak'ın bir kurnazlığı daha vardır: Celâl Bayardan Halk Partisinin meydana getirdiği nâmütenahi bozukluğu ne şekilde islâh edeceğini öğrenmek istiyor. Tekrar iktidara geçtikleri takdirde bunlardan istifade etmek niyetinde iseler bu hüsnüniyetleri de ayrıca takdire değer.

KORKU DAĞLARI BEKLİYOR

Büyük edip Ethem İzzet bir gün evvelki başmakalesinde kaşıntı vezninden şaşıntı diye bir kelime icat ettikten sonra dünkü gazetesinde de şöyle bir cümle döktürmüş:

«Millî ve sosyal hayatımızda hergün binbir çam deviren gaflet ve iftira gazetelerile bu daima olabilir yanlışlığı parmaklarına dolayarak, aradan geçen günlere rağmen bir tahrik vesilesi olarak hakkımızda kullanmak taktiğini kullanıp duruyorlar.

«Kullanmak taktiğini kullanıyorlar» gibi cümleler ancak (Yakılacak kitap) mübdiinin Yakılacak gazetesinde bulunabilir. İş cümlede olsa, neyse ne, deve misali, neresi düzgünkü cümlesi düzgün olsun.

Etem İzzet şöyle yazıyor.

«Biz kırk yılın başında bir kere bir yanıltıya uğradık, «Millî âbidelere dokunmıyalım.» adlı fevkalâde ihtiramkâr ve millî saygı hislerimizle yazdığımız bir başyazımızda sayın Mareşal Fevzi Çakmak'ın rahatsız bulunduğunu öğrendiğimizi tamamile iyi niyetlerimiz arasında tahkik fırsatını bulamamış olarak haber verdik. Bu haberin yanlışlığını öğrenir öğrenmez de ertesi gün hemen tashih ettik ve teessürlerimizi, itizarlarımızı bildirdik, sevincimizi tebarüz ettirdik.

Korku dağları bekler, Etem İzzeti polisler bekler.

Vaziyetin neye varacağını anlıyan Benice, parti politikasına memleketce sevilmiş bir ismi karıştırmakla devirdiği çamı idrâk etmiş bulunuyor.

Bay Benice sen kırk yılın başında, kırk yılın sonuna, kırk yılın ortasında ve kırk yılda kırk bin defa olmak üzere daha çok yanıltıya uğrarsın.

Ve eski ketebelerin yaptıkları yazı hatalarını dillerile yalayıp silmeleri gibi, sen de imlâya gelmez yanıltılarını daha çok yalarsın ve y a l ı y a yalıya inşallah günün birinde bir başmuharrir olursun.

KİRLİ ÇAMAŞIRLAR

Dünkü Vakit gazetesinde de Asım Us şunları anlatıyor:

Ahmet Emin Yalman, son makalelerinden birinde, Falih Rıfkı Atayın kendisi aleyhine çıkardığı şu meşhur broşürün, Vakit matbaasında tekrar bastırılarak «Us kardeşler» tarafından parasız olarak dağıtıldığını iddia ederek Asım Us'a çatıyor, ve mahut broşürde kendisi aleyhine delil olarak zikredilen makalelerini (Bu makalelerde Ahmet Emin Ermenilere toprak verilmesini ve Türkiyenin Amerikan mandasını kabul etmesi taraftarlığını yapıyormuş) yazdığı (Vakit) gazetesini Asim Us ile birlikte çıkardığı ve bu itibarla birlikte mes'ul olacakları fikrini ileri sürerek kendini müdafaaya çalışmaktadır.

Asım Us da verdiği cevapta; sadece, kendi yazmadığı yazılardan mes'ul olmıyacağını iddia etmekle kalmıyor, eski devirlere ait kirli çamaşırları da yeniden ortaya çıkarmaktan kendini alamıyor, ve şöyle yazıyor:

«İşte Ahmet Emin gazete böyle umumî vaziyetin tesiri altında kazançlı bir hale geldikten sonradır ki şirketteki hissemi muayyen bir rakam ile ya almaklığımı, yahut satmaklığımı teklif etmiştir. Bu muayyen rakamı da yine kendileri takdir ve tesbit etmiştir. Bu teklifi de yazılı olarak elime vermiştir. Meğer benim gazeteyi satın almağı göze alamıyacağım ve mutlaka satacağım zehabına dayanıyormuş. «Satın aldım» deyince elimde duran mektuptaki imzasını yaladı. «Bu teklifimden vazgeçtim» dedi. Ben gazeteyi satın aldığımı iddia ederek şirketin bozulmasında ısrar ettim.»

Hele bakın hele- Bu koskoca başmuharrirlerin, herbiri birer vatan müdafaa eden hamiyetperverlerin, ve vatan menfaatı endişesi uğruna birbirleriyle mücadele ettikleri yüksek vatanî prensiplerin altında nelerde neler gizli imiş. Alişveriş palaveraları, ve katakulli oynamaların kuyruk acısı saklı imiş!

Burjuva dünyası bu.

FEDAİ

GÜN

En karanlık günlerde demokrat cebheyi tek başına tutmuş olan yegâne neşir organıdır. Onu okuyun, okutun.

Zafer bahçeleri

Amerikan çiftci kadınlarının sosyal durumuna bir bakış

Atlântik'ten Pasifik'e kadar uzanan geniş ve dağınık ziraî mıntakalarda yaşıyan Amerikan çiftçi kadınları beslenme işlerinde, terzilikte, ev idaresinde, ev tefrişatında, sağlık işlerinde, ekonomide, ailevî münasebetlerile ilgili birçok mevzularda, kasaba aile gösteri mümessillerinden modern fennî usulleri öğrenerek evlerini ve mensup oldukları cemiyetleri daha iyi ve daha tutumlu olarak idare ediyorlar. Bu mümessiller, Amerika dahilindeki bilumum çiftlikleri ve zirai cemiyetleri ziyaret ederek ev idaresinin bütün safhalarını öğretmek üzere gruplar teşkil eden terbiyeci ve öğretici vasıfları haiz olan liderlerdir. Bunların faaliyetleri kasaba, eyalet ziraat, kolejleri ve Amerikan Tarım Bakanlığı tarafından müştereken himaye edilir.

Amerikan çiftçi kadınlarına şehirli kadınlar ev idaresi dersi veriyorlar

Ev iktisadiyatını tedris eden kolejlerden (bu terbiye enstitülerinde çocuk bakım, ev tefrişatı, dadılık vesaire gibi ev idaresinin bütün mevzularını ihtiva eden şubeler vardır) mezun bulunan bu kasaba gösteri acenteleri, pişirme, bahçivanlık, konservecilik ve dadılık metodlarını modernleştirme ve eski verimsiz usulleri terkettirmek hususlarında bu çiftçi kadınlara faydaları dokunabilecek bir durumdadırlar.

Amerika'da mevcut olan 2.000 e yakın kasaba, bu mümessillerden istifade etmektedirler. Her zirai topluluğun bilfiil iştirakleri, plânlarının belli başlı demokratik safhası olduğundan, yapacakları işin sahası çok geniş ve şümullüdür. Bu alanda nazarı itibare alınması lâzım gelen diğer bir dâva da "ev bakımında,, mensup oldukları cemiyetin yaşama şartlarını tekemmül ettirmek hususunda kadınların birbirlerine karşılıklı olarak yardım etmeleri keyfiyetidir.

Amerika'daki kolejlerin kütüphane ve lâboratuarlarında kaydedilen ilerlemeler sayesinde kasaba aile gösteri mümessili, talebelerine, birçok nesillerden beri anadan kızına miras yolu ile intikal etmekte olan hayatî mahiyetteki bu eski hünerleri terkettirmiş, bunların yerine modern teknik'i kendilerine vermiştir.

Her mümessilin belli başlı vazifelerinden biri de kasabanın veya köyün gönüllü öğretmenlerinin yetiştirilmesi meselesidir. Bu öğretmenlere tarlalarında yetiştirdikleri bezelyeleri yeni usullerle nasıl konserve haline getirebilecekleri öğretildikten maada, öğrendikleri metodları başkalarına nakletmek, ve karşılaşacakları kütleye bunları göstermek ve anlatmak usulleri de öğretilmektedir. Kısaca, kasaba gösteri mümessillerinin vazifeleri, vatandaşı yetiştirmek ve bunun yanında ev idaresine ait fennî usulleri öğretmek şeklinde hülâsa olunabilir.

Harp esnasında üzerinde kesin olarak durulan bir nokta da, aile iktisadî birliklerinden "Zafer Bahçelerinin,, yetiştirilmesinin istenilmesi dâvası idi. Böyle bir karar alırken, gözönünde tutulan belli başlı prensip, esasen tam bir randımanla, harpte olan Amerikan milletini ve dolayısiyle dünyayı beslemekte olan mahallî mağazalarla çiftçilerin yükünü biraz hafifletip, ailelere kendi masalarının ve kilerlerinin ihtiyacı olan taze sebze ve meyvalarla bunların konservelerini kendilerinin hazırlamaları gayesini istihdaf ediyordu. "Zafer Bahçeleri,, programile birlikte yiyecek ihtiyatlarının muhafazası ve ailelerin harp bonolarile pullarını daha çak satın alabilmeleri için ev bütçelerinin yeniden tanzimi meseleleri de gözönünde bulunduruldu.

Bu çiftçi aile kadınları, sık sık muhitlerindeki okullarda ve konferans salonlarında içtimalar aktederler. Bütün dünyadaki hemşireleri gibi Amerikan kadınları da çocuklarının refah ve saadetlerile çok yakından alâkadar oluyorlar.

Millî bir proğram altında tatbik edilen fakat kontrolü mahallî organlara bırakılan çocuk bakımı, dahilî tezyinat, bahçivanlık pişirme ve konservecilik hakkında aktettikleri içtimalar ve yaptıkları etüdlerle Amerikan aile gösteri mümessilleri ve dolayısile ev kadınları, Birleşik-Devletler dahilindeki çiftçi ailelerinin tutumlu hareket etmelerini ve memleket işlerine daha fazla teberrularda bulunmalarını intaç etmektedirler

Hikâye

Oy birliği

Ahmet SIDKI

Yazı işleri müdürü müstehzi tebessümünü bıyıkları altında gizliyerek karşısında koltuğa çökmüş istihbarat şefine hitap etti:

— Duydun mu azizim? (...) encümeni dünkü in'ikatında sebze fiyatlarının bir kuruş artırılmasına oy birliğile karar vermiş..

Sözünü bitirince, alacağı cevabı evvelden bilen bir kimse tavrile arkaya yaslandı, rahatça gülebilmek için, görebilmek için göbeğini serbest bıraktı. Muhatabı oy birliği tâbirini duyunca kaba etinden iğnelenmiş gibi oturduğu yerden sıçradı. Masa üzerine yumruğunu bütün şiddetile vurdu.

— Şuurun katresi bulunan yerde oy birliği mevcut olamaz. Oy birliği şuur felcinin, fikir ve vicdan köleliğinin bariz ifadesidir. Zilletin, inkirazın, arabasıdır. O encümen âzaları halka ve hakka hizmeti lânetliyen müdahin güruhundan başka bir şey değil.. Memleketi felce uğratan illetlerden biridir bu..

Aynı hiddetle şapkasını kaptı.. Homurdandı:

— Bu dalkavuklar sürüsü maroken koltukların ikbaline değil Cerbère'in üç ağzından birine lâyıktırlar.

Ağız dolusu küfür savurduktan sonra kapıya yöneldi..

— Ben gidiyorum.. Asabım dehşetli surette sarsıldı.. Allahaısmarladık..

Kapıdan çıkarken, yazı işleri müdürü kahkahasını göbeği içinde boğarak seslendi:

— Hele dur Sami.. Sana bir davetiye var. Bunu al da öyle git.

Çekmeceden antetli zarif bir zarf çıkardı ve şefe uzattı. Sami zarfı hiddetle cebine yerleştirdi. Uzaklaşan adımların sesinde yazı işleri müdürün kelimeleri eridi..

— Oy birliği tâbiri bu çocuğun ölümüne sebep olacak.

Sami, salonun bir köşesine büzülmüş yeis dolu gözleri ve uğuldayan kulaklarile toplantıyı takip etmekte.

Reisin vazifesi sanki sadece çan çalmak ve hazırunu sık sık sükûta davet etmekti. Salon devamlı bir uğultu içindeydi. En önde oturan bir iki kişi müstesna okunanı, söyleneni dinliyen yoktu.

Bir ara gürültüyü çan sesi boğdu ve akabinde reisin sesi duyuldu:

— ... reyinize sunuyorum.. Kabul edenler...

Ön sıralardan bir iki parmak yükseldi.. Bir iki saniyelik zaman geçti. Tekrar reisin boğuk sesi duyuldu.

— ... hakkındaki rapor, oy birliği ile kabul...

Bu arada Sami olduğu yerden fırladı.. Mutadı veçhile yumruğunu şiddetle masaya vurdu.. Gözleri yerlerinden fırlamış.. Yüzü mor bir halde bağırdı:

— Allah kahretsin..

Bütün başlar ona çevrildi.. Ses sada kesildi.. O münferit nazarlarını salondakiler üzerinde gezdirdi.. Sesi camları ihtizaz ettirerek dışarı sızdı..

— Burada mı yine oy birliği.. Beyin sahibi iki kişinin bulunduğu yerde oy birliği olamaz... Şuur ve vicdan tefessühünün başlıca emaresi oy birliğidir. Bizi hayvanlardan tefrik eden konuşma ve içtihad hususiyetidir. İnsanlar, fabrika mahsulü ayni şekil ve evsafı haiz eşya gibi olamazlar. Oy birliğini bu yurddan dışarı atmalıyız.. Selâmet, ilâ ve ıslahımız sınıflanmayı âmirdir.. Teklif ediyorum. Oy birliğini, kafamızdan, lûgati-

(Devamı 4 üncüde)

HALKIN İÇİNDEN

Kayyum

Doğan RUŞENAY

Ceketinin kanatları savrula, savrula son süratle matbaa - parti ekspresliğini yapan ve koşar halinden vaktinin nakit olduğu anlaşılan kayyum kılıklı bir matbuat ağası iki üç aydır. Babıali yokuşunda bir sekte-ikalp sahnesi hazırlıyor. Şu seçim lâfı asıl mânasını alalı dandalyelerinden kovuldu, ve patronluk iskemlesini küheylân edinmekten başka çaresi kalmadı. Pergünte taşve Pespayeye maaş çıkaran ağa-i cünun mebusluğun, saylavlığın tadını aldıktan sonra şimdi de milletvekilliğinin tadına merak sarmış bulunuyor. Eski Bizans imparatoruna ve «Lâle devri» şairine yenilince, gerilen asabının bütün çevikliğile Tirit tabağına daldı. İşte o gündenberi, masaldaki padişahın kıyıdan tane tane kum taşımağa mahkûm ettiği köle gibi partiden matbaaya ceste, ceste papel taşımağa mahkûm oldu.

Şimdiye kadar cebine yarar kaç türlü halt karıştırdıysa hepsine «millet hizmeti» demekten çekinmemiş olduğuna göre son aylar zarfındaki «yokuş ekspresliği» hizmetinin onca ne büyük bir millet hizmeti olduğunu ceketin uçan kanatlarından ve geçirdiği buhranın ters giydirdiği şapkadan anlıyabilirsiniz.

Kayyumu kafa çatlaklarından sızan beyin posasını her gün makaleler, fıkralar haline getirerek halkın iğvasını kirletmeğe kalkan Apaş Davul gibi uzun; Meşrutiyet artığı bukalemun gibi renkli; budalalığını taşıtmak için hamalsız yola çıkamıyan burun gibi uyusuk ve 50.000 liraya bir cariye satın alan yengeç gibi azgın haşerelerle aynı kapı önünde burun buruna çarpışırken görmüşsünüzdür. Bu kadının kürk, ağır kulları mücevher, kumaşlar ve otomobillerle donanıp nefislerine hizmet ettikçe:

— Yaşasın millet, millete hizmet ediyoruz diye bangır, bangır bağırıp böğür, böğür böğürürler.

Hepsi şu anda babalarının malı sandıkları çiftlikten kovulmak korkusu içinde hezeyan halinde bulunmuyor.

Upton Sinclair:

DEVLER HASADI

Tercüme eden: A. Vatur

-12-

Mütehakkim ev sahibeleri mevcut oldukça konuştular, ve sonunda Churchill:

— Bu malûmat bir gün işe yarıyabilir; dedi.

Lanny:

— Başbakan olmağa dâvet edilirseniz; diye ilâve etti.

İngilizin gülüşünde bir acılık vardı:

— Hayır, hayır, Mr. Budd. Beni bir daha indirmemek üzere rafa koydular. Düşündüğünü açıkça söyliyenleri istemiyorl.ar.

Lanny bu «istemiyenler» in kimler olduğunu soracaktı; fakat salondan Maxine: «Beni sinemaya getirecek kimse yok mu?» diye seslendi.

DALLARI BASTI KİRAZ

Etrafında birkaç dönüm arazisi ile güzel bir villaya sahip olan yüksek sosyeteye mensup iyi kalpli bir kadının evinde seneler boyunca bir sürü eski hizmetçi, ve buna benzer insanların toplanması önüne geçilemeyen bir zeydir. Ev sahibesi bunların nasıl bir yük teşkil ettiklerinden şikâyet eder, fakat bir türlü başından savmak yolunu bulamaz ve onlara nâfi olabilecekleri işler arar durur. Beauty Budd'ın evinde bu neviden Provansalı ve hâlen yatalak olan aşçı Leese, önce Marceline'in sonra Frances'in mürebbiyesi olan ve şimdi küçük Marcel'e mürebbiyelik etmek üzere bekliyen Miss Addington vardı; bunların arasına bir de, Lanny'yi şuur altı dünyasına sırlarile uğraşmağa sevkeden Madam Zyszynski gibi garip isimli ihtiyar Lehli bir kadın karışmıştı.

Bu kadını bulup ortaya çıkaran Parsifal Dingle kendisini kütüphanesine dâvet eder, söz gelmesin diye kapıyı açık bırakır, Zysgynski de acaip vecd hallerinden birine dalardı. Parsifal, kadının söylediklerini not eder, tetkik ve mukayeseden geçirdikten sonra tefferruatiyle Lanny'ye bildirirdi. Her ikisi de birçok şeyleri izah edemiyorlardı. Bazan bizzat Lanny de tecrübeler yapardı; İngiliz veya Amerikan psikolojik araştırmalar cemiyetinin ciltler dolusu neşriyatına yetecek kadar not toplamıştı.

On senedenberi devam edegelen bu çeşit faaliyetlerin neticesi olarak Lanny'nin düşünüş tarzında bir değişiklik husule gelmişti. Nasıl modern fizikçiler, üzerinde yaşadığımız yekpare arzı her biri küçücük elektrik şerarelerinden müteşekkil ve cüsselerine nisbeten muazzam fezalarda yuvarlanan nâmütenahî kâinatlara ayırıyorsa, Lanny de kafasının şuurlu kısmını, sonsuz bir Okyanusun üzerindeki parlak bir habbeye benzetiyordu. Uykuda bulunduğu zamanlarda kanını besliyen, nesiçlerini tazeliyen, nefes almasını mümkün kılan neydi? Bütün bu faliyetlerin tesadüf eseri olduğunu mu söyliyecekti? Tesadüfi şeyler vukubulabilir; fakat sistemli, devamlı ve birbirlerine mükemmel bir şekilde bağlı tesadüfler akıl ve mantik dızındadır. Gülün yapraklarına şekil veren, kelebeğin renklerini kararlaştıran dimağ, hakiki bir dimağdı; fakat Lanny bunun sırlarını bilmiyordu.

Şuuruna sahip olduğu zamanlarda Madam Zyszynski'nin yavaş işliyen, herhangi bir teşebbüs hamlesinden mahrum alelâde bir dimağı vardı. Fakat başını dayayıp gözlerini kapadığı ve vecde geldiği anlarda büsbütün değişik bir insan oluyor, tamamen başka bir sesle konuşuyor, bilmesine imkân olmıyan şeyleri biliyordu. Bu vecd halindeki dimağ neydi? Nereden geliyordu, Madamın beynine bağlı mıydı, yoksa ayrı olarak mı mevcuttu. Bu takdirde Madamın beyni bir avuç toprak haline geldiği zaman hâlâ yaşıyacak mıydı? Bir şahıs, bir ruh, yahut rüya gibi, bir roman veya piyesteki şahıslar gibi sadece kafanın icabı mıydı? Lanny her hangi bir şekli kabule hazırdı; yeter ki bunu isbat edebilsin. Bu isbat anına kadar bilmediği bir şeyin biliyorum diyerek kendini aldatmıyacak ve kafasını daima açık bulunduracaktı.

Bienvenu'de kaldığı zamanlar Lanny, kendisini oğluymuş gibi seven bu ihtiyar kadınla seanslar yapardı. Bütün ümidi ruhların delâletiyle ölen karısile muhabere etmekti. Fakat hakikatte söylenen sözlerin Trudi'ye mi, yoksa Trudi'yi tehayyül ettiği zamanlarda şuur altı kalan hâtıralara mı ait olduğuna bir türlü karar veremiyordu? Fakat Trudi artık seanslarda gelmiyordu; görünüşe göre hayatının bu safhası kapanmıştı. Ayni şekilde büyük babası Samuel Budd da Kitabı Mukaddes'teki Allahın emirlerini dinlemiyen torunu ile alâkadar olmaktan vazgeçmişti.

Madamın muhabere ettiği kimseler artık hayal sukutuna uğratıyor ve can sıkıcı olmağa başlıyorlardı. Hintli «vasıta» Tecumseh, Lanny'ye kızmıştı; eski devirlerin İngiliz Lady'si Cluibel ise zayıf şüriyeti ile sıkıcı olmuştu. Fakat yeni bir şey vardı: bu her iki «vasıta» da Budd - Erling'in oğluna «âkıbetin yaklaşıyor» diyorlardı. Lanny bu âkıbetin ne olduğunu öğrenmek istediği zaman, ya bilmediklerini söylüyorlar, yahut ta cevap vermek külfetine katlanmıyorlardı. Mutad dışı vazifelerini ifa ederken Lanny çok defa tehlikeye düşmüştü; tekrar düşebilirdi de. Şuurlu dimağı bundan haberdar olduğu gibi şüphesiz şuur altı dimağı da ayni derecede haberdardı.

Parsifal Dingle, şuur altı dünyasının sırlarını çözmek üzere diğer bir usul daha keşfetmişti. Kristal bir küre elde etmiş, bunu karanlık tuttuğu kütüphanesindeki masanın üstüne koymuştu. Bir mum yakıp kürenin hemen yanına koyuyor, masaya oturup, başını ellerine dayıyarak sükûn içinde bütün dikkatiyle küreye bakı-

(Devamı var)

GERÇEK

CASUSLUKTAN ZANLI SUBAY BERAET ETTİ

Seattle, 17 (A.A.) — Sovyet deniz teğmeni Redin, beraet etmiştir.

KARNE KALKIYOR

Ankara, 17 (A.A.) — Şimdilik İstanbul, Ankara ve İzmir şehirleri hariç ölmak üzere diğer şehirlerde ekmek satışı kartsız ölarak serbest yapılacaktır.

Cumhurbaşkanının kesin nutku

(Baştarafı 1 incide)

ğünden şikâyetçidir. Bu hal, dünyada bir barış kurulup malların fiyatı karar'lı oluncaya kadar devam edecektir. Hayat pahalılığı cemiyetlerin daimi derdidir. 1936 ve 1937 deki hayat pahalılığı derecesini bu gün bir düşünsek, ona erişilmez bir cennet hayali gibi hasret çekeriz.

Halbuki ben 1937 de Hükümetten çekildiğim vakit, başlıca kusur olarak, hayat pahalılığı ile etnkidedilmiştir. Bu mülâhazalara beraber, hayat pahalılığından Maraşlı ve dar gelirli olan vatandaşların geçim seviyelerinin düştüğü acı bir hakikattir. Harp seneleri esasında bu vatandaşlar en büyük fedakârlığı yapmışlardır. Cemiyetimizin önümüzdeki senelerde ilk vazifesi bu vatandaşların sıkıntılarını azaltmak olacaktır.

Vatandaşlarıma bir nokta daha söyliyeceğim. Ekonomik hayatımızın umumî gidişinde memleketin millî gelirinin artmış olduğu Cumhuriyet Halk partisi programlarının doğruluğuna bir işarettir. Hattâ bugünkü millî gelirimizin bile, 1939 a göre artmış olduğunu söyliyebiliriz. Bize karşı ileri sürülen tenkidlerin ana hatlarını söylemiş oluyorum. Teferrüat sayılabilecek ve hiçbir zaman tam cevabı bulunamıyacak propaganda konularına girmekte fayda görmüyorum.

Birçok suiistimallerden bahsolunması, bu aradadır. Büyük Millet Meclisi ve Cumhuriyet Hal Partisi hükûmetleri kendi içinde meydana çıkan şüpheli bir işi hiçbir zaman yarıda bırakmamış hepsini milletin gözü önünde adalete teslim etmiştir. İlerde de Partimizin hareket yolu bu olacaktır. Cesaretle söyliyebilirim ki, İkinci Cihan Harbinde Türk idaresi büyük bir temizlik imtihanı vermiştir. Milyarlar sarfettiği ordusu içinden göze görünür bir zengin yetişmedi. Geçimleri çok düşmüş olan valilerimiz, den çiftlik sahipleri türemedi. Eğer idare temiz olmasaydı, harp yıllarında devlet fabrikaları elinde bulunanların ve her nevi ticareti kontrot edenlerin çok şeyler yapabilmeleri icabederdi. Bize karşı her şeyin söylendiği zamanlarda, alnı açık ve temiz olarak millet karşısında bulunuyoruz.

Aziz vatandaşlarım!

Memleketin kaderi sizin elinizdedir. Her meseleyi olduğu gibi bilmenizi isterim. Şimdi, size günlük seçim konuları üstündeki büyük politika meselelerini anlatacağım. Cumhurbaşkanı olduğumdan beri bir dış politika takibediyoruz. Bu politikanın Cihan Harbi esnasındaki yürüyüşünü tekrar hikâye etmiyeceğim. Bu devrin muhakemesini tarihe bırakıyorum. Fakat harp sonrasındaki durumun bütün dünya için ve hususiyle vatanımız için ehemmiyetli ve nazik olduğu noktası üzerinde duracağım. Bugün memleketimiz 1918 de olduğu kadar ehemmiyet kesbetmesi ihtimali olan meseleler karşısındadır. Boğazların ve dolayisiyle İstanbul ve etrafının emniyeti meselesinin masa üstüne getirilmesi ihtimali vardır. Şark vilâyetlerimiz için dünyanın dört köşesindeki komitalar harekettedirler. Bu meseleler, bütün milletçe varlığımız ve bağımsızlığımızla ilgilidir. Bugün, harp zamanında olduğu kadar, silâh altında asker tutuyoruz. Memlekete mal olduğu bütün sıkıntılara rağmen, askerlerimizi henüz azaltamıyoruz. Dünyada çabuk ve esaslı olarak her millet için barış kurulması, yürekten dileğimizdir. Bu kurulacak mı? Bunu kestiremiyoruz.

Türkiye Sosyalist partisi nizamnamesi

I — Kuruluş:

Madde: 1 — Yürürlükte olan kanunlarımıza uygun olarak ve Türkiye Sosyalist Partisi (T. S. P.) adiyle teşekkül etmiş olan partimiz, milletimizin her bakımdan terbiye ve kalkınmasını, yurdumuzun mülkî bütünlüğünü ve siyasî bağımsızlığını, imarını, bütün halk kitleleri arasında hakiki bir tesanüdün ve içtimai adaletin teminini hedef tutan ve gayesi münhasıran demokratik prensiplere hayat vermekten ibaret olan siyasî bir cemiyettir.

Madde: 2 — T. Ş. Partisi idare merkezi millî kongrenin kat'i kararına kadar İstanbul şehrindedir.

Madde: 3 — İktisadî ve içtimaî durumu her ne olursa olsun demokratça ve sosyalistçe düşünüş sistemine bağlı bütün münevverlerle, bilhassa işçi, köylü, sanatkâr ve küçük esnafın hayat ve menfaat beraberliğini temsil eden partimiz azalığı kadın ve erkek bütün vatandaslara açıktır.

II — Kayıt ve Kabul Şartları:

Madde: 4 — T. S. Partisine azâ olabilmek için:

1 - Yirmi yaşını bitirmiş olmak,

2 - Parti prograrmındaki prensipleri benimsemiş ve bu yolda çalışmayı, verilecek parti vazifelerini yapmayı taahhüt etmiş olmak,

3 - Cumhuriyet kanunlarına göre vatandaşlık sıfatına ve medenî haklara sahip bulunmak,

4 - İki partili azâ tarafından yaziyle takdim edilmiş olmak,

5 - En az ayda elli kuruş ve en çok yılda yüz lirayı geçmemek üzere bir aidat taahhüt etmek,

6 - Ayni zamanda diğer her hangi bir siyasi partiye mensup olmamak lâzımdır.

Madde: 5 — Partiye girme müracaatları şehir ve kasabalarda semt komitelerine köylerdeyse köy komitelerine yapılır. Her hangi bir sebeple kaydı yapılmıyanın itirazı üst komite tarafından tetkik ve kat'i karara bağlanır.

III — Teşkilât:

Madde: 6 — T. S. Partisinin teşkilâtı kademeleri şunlardır:

1 - Millî Kongre,
2 - Merkez icra komitesi ve umumi sekreterlik,
3 - Merkez inzibat komitesi,
4 - Vilâyet kongresi,
5 - Vilâyet icra komitesi,
6 - Vilâyet inzibat komitesi,
7 - Kaza kongresi,
8 - Kaza icra komitesi,
9 - Nahiye kongresi,
10 - Nahiye icra komitesi,
11 - Semt kongresi,
12 - Semt icra komitesi,
13 - Köy kongresi,
14 - Köy icra komitesi.

Madde: 7 — Millî Kongre, merkez icra komitesinin tâyin edeceği mahal ve zamanda her üç yılda bir vilâyet kongrelerinin seçecekleri murahhaslarla, merkez icra komitesi ve Millet Meclisi parti gurup azâsının iştirakiyle yapılır.

Madde: 8 — Millî Kongrenin vazife ve salâhiyetleri şunlardır:

1 - Parti programını ve ana nizamnameyi tadil etmek,

2 - Parti umum sekreteriyle, sekreter muavinini, merkez icra ve merkez inzibat komitelerini seçmek,

3 - Merkez faaliyet raporiyle hesaplarını tetkik, vilâyet bütçelerini tasdik etmek,

4 - Parti merkez bütçesini kabul ve tasdik etmek,

5 - Vilâyet dilekçeleri üzerinde kararlar vermek,

6 - Partiyi ilgilendiren diğer bütün meseleleri gözden geçirip kararlara bağlamak.

Madde: 9 — Millî kongre gerek kendi azâsından üçte ikisinin imzalı isteği, gerek merkez icra komitesinin karariyle muayyen bir mesele hakkında karar vermek üzere olağanüstü toplanabilir.

Madde: 10 — Millî kongreyi parti sekreteri açar ve derhal bir kongre başkanile iki başkan vekili ve dört kâtip seçilir.

Müzakere mevzuları kongre encümenleri tarafından incelenerek raporlarla umumî celseye sevkolunur.

Madde: 11 — Merkez icra komitesi bir umumî sekreter ve bir umumî sekreter muavini ve on azâdan teşekkül eder. Her azâ bir iş bürosunun şefi olarak çalışır.

Madde: 12 — Merkez icra komitesi umumî sekreter veya muavininin başkanlığı altında toplanır ve partinin her türlü faaliyetinin âmir ve mesulüdür.

Madde: 13 — Partiyi merkez icra komitesi namına umumî sekreter temsil eder.

Umumî sekreter ayni zamanda parti siyasî borsunun başkanıdır.

Madde: 14 — Merkez icra komitesi şu iş bürolarına ayrılır:

1 - Siyasî büro,
2 - Teşkilât ve teftiş bürosu,
3 - Bütçe ve hesap bürosu,
4 - Kültür ve matbuat bürosu,
5 - İktisadî işler bürosu,
6 - Sendika ve cemiyetler bürosu,
7 - İçtimai yardım bürosu,
8 - Köy bürosu,
9 - Gençlik ve spor bürosu,
10 - Parlamento ve seçim bürosu,
11 - Müteferrika bürosu.

Bu büroların kadroları her büro şefinin göstereceği namzetler arasından merkez komitesince seçilecek partili azâdan teşekkül eder. Büroların iş mevzulariyle çalışma tarzları iç talimatnameyle tâyin edilecektir.

Madde: 15 — Merkez inzibat komitesi millî kongre tarafından seçilecek beş azâdan mürekkeptir. Bu komite reislerini kendi arasından seçer.

Merkez inzibat komitesinin vazife ve salâhiyetleri şunlardır:

1 - Vilâyet inzibat komitelerinin kararlarını itirazen tetkik etmek,

2 - Vilâyet icra komitesi azâsı hakkında merkez icrası komitesince alınan inzibati kararlar üzerinde cezaî hükümleri tayin etmektir.

Bu cezaî hükümler şunlardır:

1 - İstifaya dâvet,

2 - Bir yıl müddetle parti faaliyetlerine iştirakten menetmek,

3 - Partiden ihraç etmek.

Merkez inzibat komitesi kararları kat'idir. Yalnız ihraç kararına karşı millî kongreye itiraz edilebilir.

Madde: 16 — Vilâyet kongresi kaza kongrelerince seçilen murahhasların iştirakiyle iki senede bir yapılır.

Vilâyet kongrelerinin başlıca vazifeleri şunlardır:

1 - Faaliyet raporunun tetkik ve müzakeresi,

2 - Vilâyet hesaplarının tetkiki, kaza bütçelerini tasdik etmek,

3 - Kaza kongreleri dileklerini tetkik ve kararlara bağlamak,

4 - Vilâyet bütçesini yapmak,

5 - Büyük kongreye gidecek murahhasları seçmek ve onlara direktif vermek,

6 - Vilâyete müteallik diğer bütün meseleleri gözden geçirmek,

7 - Vilâyet icra ve inzibat komitelerini seçmek.

Madde: 17 — Vazife ve salâhiyetleri ayni mahiyette olan kaza, nahiye, semt ve köy kongreleri her yıl toplanır.

Madde: 18 — Her vilâyet millî kongreye iki ve her bin âza ve küsuru içinde bir murahhas gönderir. Her kaza, vilâyet kongresine bir ve her üç yüz âza ve küsuru için de bir murahhas; her nahiye, kaza kongresine bir ve her yüz âza için de bir murahhas; her semt, ve köy ise nahiye kongresine bir ve her elli âza ve küsuru için de bir murahhas gönderir. Semt ve köy kongreleri kendi kayıtlı âzasiyle teşekkül eder.

Madde: 19 — Vilâyet icra komiteleri âzası üç bine kadar olan yerlerde beş; üç binden yukarı olan yerlerde yedi âzadan teşekkül eder. Reisleriyle kâtip ve muhasiplerini kendi aralarından seçerler. Vilâyet icra komitesi vilâyetin her türlü Parti faaliyetinin âmir ve mesulüdür.

Madde: 20 — İcra komiteleri kazalarda beş, nahiyelerde dört, semt ve köylerde üç âzadan teşekkül eder. Reisleriyle kâtip ve muhasiplerini kendi aralarından seçerler.

(Devamı var)

Kütahya nutku

(Baştarafı 1 incide)

deleden kendi şahısları için hiç bir menfaat beklemiyorlar ve bekliyemezler.

Fakat Receb Pekerin demokrasi düşmanlığı, sınıf mücadelesi düşmanlığı, şahsi menfaat kaygısından başka ne ile izah olunabilir.

Onun istediği millî birlik, kendi saltanatları ve hükümranlıkları karşısında milyonlarca aç, çıplak, ve cahil halk kütlelerinin ağız açmaması, el pençe divan durmasıdır.

Yurt toprakları üzerinde bu insanların da refah ve kültür hakları olduğunu söylemek ve bu hakların tanınması uğrunda mücadeleye girmek, sınıf partisi kurmak, gazete ve mecmua çıkarmak Receb Pekere göre ihanettir, ajanlıkdır, beşinci kol hareketidir.

Biz şahsi menfaatlerimizi ihtiraslarımızı kendi ayağımız altında çiğneyivermesini bilen erkek ve namuslu insanlarız eğer, bu memlekette dahi demokrasi dâvası gütmek ezilen ve istismar olunan her türlü refah ve kültür edinme imkanından mahrum edilmiş bulunan, millî servet ve varlığımızı kol ve kafalarının emeğine borçlu olduğumuz emekçi halk sınıfının kalkınması ve kurtuluşu uğruna çalışmak ihanet ise, ajanlık ise, beşinci kol hareketi ise biz bütün bu isnadları kabul ediyor ve bundan şeref duyuyoruz. Bütün bu saydığımız gayretlerin ve dâvaların dışında kalan Receb Pekere bütün Türk milleti huzurunda soruyorum ve cevab bekliyorum:

— Siz bütün hayatınızda bir gün olsun bu emekçi halk yığınlarının refah ve saadeti uğruna hiç bir şahsi menfaat gözetmeksizin ve mukabilinde kendilerinden hiç bir şey istemeksizin çalışmak şerefsizliğini gösterebildiniz mi? bu ihanheti yapabildiniz mi?

(1) 1936 yılında Kütahya civarında otomobille dolaşırken bir çok köylünün dağlarda eyilip bir şeyler topladığını gören Peker onların ne yaptıklarını sorunca bir köylü.

— Açlıktan ot yiyoruz demiş.

Köylünün iç durumunu öğrenmiş olmaktan pek hiddetlenen genel sekreter şu cevabı vermiştir:

— Mademki bu hale geldiniz ot yerine... K yeyin daha eyi!

Oy birliği

(Baştarafı 3 üncüde)

mizden ihtaç edelim.

Etraftan:

— Hay.. hay...

Sesleri yükseldi. Reis halâvetle başını salladı.. Saminin daha fazla söylemesine meydan vermeden azalara hitap etti...

— Sami Yurdsever'in teklifini reyinize sunuyorum.

Ve derhal şu kararı okudu:

— Bundan böyle içtimalarımızda oy birliği tâbirinin kullanılmamasına dair yapılan teklif bugünkü toplantımızda oy birliğile kabul edilmiştir..

Son kelime söylenir söylenmez, bir köşede sert bir cismin yere düşmesinden mütevellit gürültü duyuldu. Başlar o köşeye çevrilince Saminin yerde mosmor yattığı görüldü. Mecliste bulunan doktorlar başına üşüştüler.. Şöyle bir rapor yazdılar:

"Sami Yurdsever'in nefret ettiği oy birliği tâbirini işitince son derece hiddet duyduğu ve kalbinin durduğu tarafımızdan oy birliğile kabul edildi...

1945 yılında Dörtyol nüfus memurluğundan aldığım nüfus kâğıdımı zayi ettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

1928 doğumlu Abdülgani Oğ. Memduh Türkeköle

Türkiye deniz işçileri bir sendika kurdular

(Dünkü sayıdan devam)

herhangi bir sebeple ayrılanlar taahhütlerini üç ay yerine getirmiyenler, şubelere bildirilir ve sendikanın âzalarına temin ettiği haklardan mahrum edilir.

Madde: 7 — Genel teşkilât:

A - Büyük kongre,
B - Liman kongresi,
C - Merkez komitası,
D - Liman komiteleri.

Madde: 8 — Büyük kongre, senede bir defa haziran ayında toplanır. Yerini merkez komitesi tâyin eder. Büyük kongre liman kongrelerinden seçilen murahhaslar ve merkez komite âzası rey sahibi olarak, iştirak ederler. Sendikanın diğer azalarından herhangi birisi, isterse, dinlemek için, kongreye iştirak edebilir.

Büyük kongreye iştirak edecek murahhasların, nisbetini, merkez komitesi tâyin eder. Fakat bu nisbetin, merkez komite âza adedinden en aşağı, dört misli fazla olması şarttır.

Madde: 9 — Büyük kongrenin vazife ve salâhiyetleri:

A - Merkez icra komitesinin bir senelik faaliyet raporunu dinler, hesabatı tetkik eder.

B - Lüzumu halinde, ana nizamnameyi değiştirir.

C - 3 üncü maddede yazılı sendikaya bağlı teşkilâtların kurulmasına veya lâğvına karar verir.

D - Yeni bütçeyi tanzim eder.

E - Haysiyet divanının raporunu dinler.

F - Yeni merkez komitesini seçer.

H - Haysiyet divanını seçer.

Madde: 10 — MERKEZ KOMİTESİ TEŞKİLÂTI:

Merkez komitesi on beş üyeden teşekkül eder ve aşağıdaki bürolara ayrılır.

A - Sekreterlik (sendika kitabeti).

B - Bütçe ve hesabat bürosu.

C - Fabrika ve atelyeler bürosu.

Madde: 11 — Büroların vazife ve salâhiyetleri:

Her büro, bir reis, iki üyeden teşekkül eder. Büro üyelerini ve reisini merkez komitesi kendi aralarından gizli veya açık reyle seçerler.

A - Sekreterlik bürosu: Bu büronun reisi ayni zamanda sendikanın genel reisidir. Sekreterlik bürosu, sendika namına gelen giden evrakı tetkik ve muhafaza eder. Sendika âzalarını sicilini tutar. Sendika merkez komitesi içtimalarındaki, gündemi kayıt eder ve sendikanın, âza kaydına bakar.

B - Bütçe ve hesabat bürosu: Sendikanın gelir ve masraflarını tanzim eder, Tahsilât yapar. Her ay gelir ve masrafların blânçosunu yazı makinası ile teksir ederek âzanın toplu bulunduğu fabrika, atelye ve toplantı yerlerine, göze görünecek şekilde asar. Bu blânçoya itirazı olanlar, yazı ile haysiyet divanına müracaat edebilirler. Haysiyet divanı, müracaatı tetkik edip, neticeyi yazı ile, bildirmeğe mecburdur.

C - Fabrika ve atölyeler bürosu: Buralarda çalışan âzaların, istek ve dileklerini tetkik eder, onlar ile sendika arasında irtibat temin eder.

D -

Madde- 12 — SENDİKANIN GELİR KAYNAKLARI:

Azanın vereceği aylık teahhüdat.

Her çeşit bağışlar.

Sendika namına müsamere, gezinti, klüp, kooperatif, hasılatından yapılan kârlar.

Madde: 13 — Sendika parası, icap ettiği zaman, alınmak şartile bir millî bankaya yatırılır.

Bankadan parayı merkez komitesi kararile sendika reisi, ve bütçe hesabet bürosu reisi alabilirler.

Madde: 14 — Ani yardımlara ve âni ihtiyaçlara sarfedilmek üzere (500) beşyüz lira her zaman sendika, merkez kasasında bulundurulur.

Madde: 15 — HAYSİYET DİVANI VAZİFE VE SALÂHİYETLERİ:

Büyük kongre tarafından seçilen ve beş üyeden ibaret olan bu heyet, merkezi komitede dahil olmak üzere, bütün teşkilâtı kontrol ve mürakabe eder. Üyeler arasında çıkacak anlaşmazlıkları halleder. Sendikanın haysiyet ve şerefini ihlâl eden arkadaşları cezalandırır ve icap ederse sendikadan da çıkarır.

Madde: 16 — Müteferrik maddeler:

İlk kongreye kadar, müessisler, kongre salâhiyetini haizdirler.

Madde: 17 — Sendikanın gelir ve hesabatı çoğaldığı zaman, kongrenin kararı ile, liman komitelerinde ücretli muhasip çalıştırılır.

Komite âzaları, komite işlerini parasız olarak yaparlar.

Madde: 18 — Liman komitelerinde aynen merkez komitesi teşkilâtı gibi, bürolara taksim edilir ve ayni vazifeleri görürler.

Madde: 19 — Liman kongrelerinin tesbit ettiği bütçeden, maada artan paraları liman komiteleri, merkez komiteye göndermek mecburiyetindedir.

Madde: 20 — Sendikanın her hangi bir âzası, istediği zaman veya merkez sekreterliğine müracaat ederek, hesabatı tetkik salâhiyetine mâliktir.

Madde: 21 — Sendika bütün âzasının üçte ikisinin reyi ile feshedilir.

Ankara cinayeti

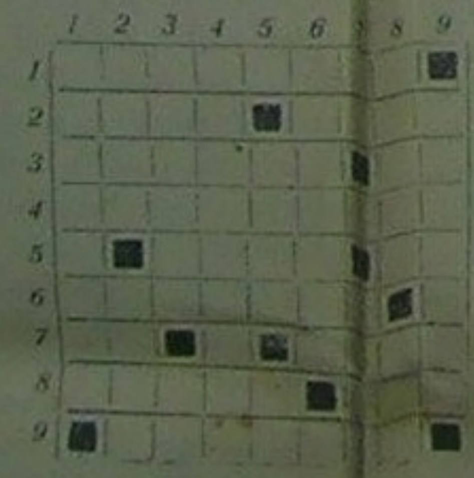
(Baştarafı 2 incide)

dinlenmesi için Maraşa talimat gönderilmesine.

6 — Reşidin ahlâki durumu hakkında tekrar kara şehhazına mahal olmadığına.

7 — Gerek Oeşidin avukatı ve gerek Savcı tarafından istimaları istenen üyet şahidlerinin şimdilik celblerine mahal olmadığına, karar vermiş ve muhakeme 7 Ağustos Çarşamba günü saat 9 a talik olunmuştur.

BULMACA

Soldan sağa ve yukarıdan aşağı.

1 — Alçak gönüllü. 2 — Elise kırışıklığını gideren alet. tim. Lütfen yapılmasını istemek 3 — Toprak yığını. renk 4 — Beceriksiz olanlara. 5 — Makarı. tersi sıfat takısı 6 — Bir klişe atölyesi 7 — Bir harfin okunuşu. Ezel'in aksi 8 — Kirası. Elemekten emir. 9 — Fevkalâde değil.